

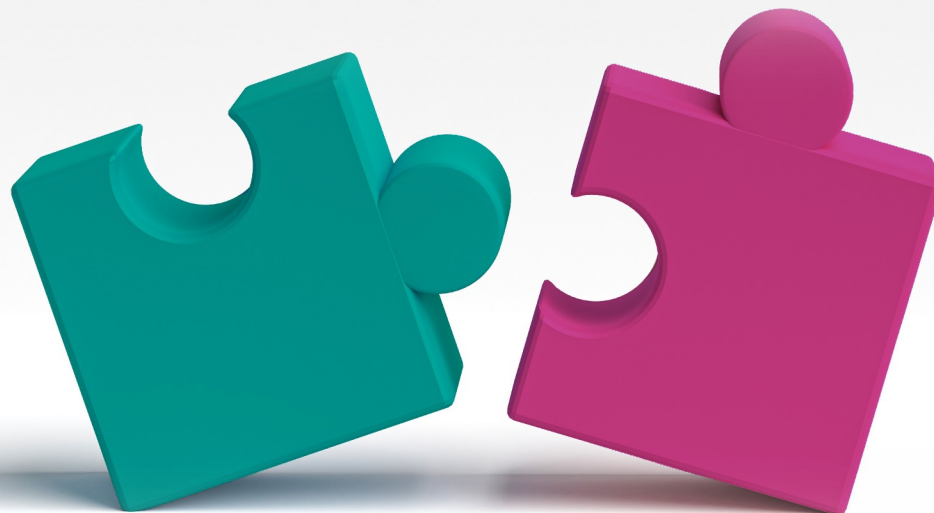
אקורד • אֶכּוֹרֵד • aChord

פסיכולוגיה חברתית: علم النفس الاجتماعي للتغيير الاجتماعي
לשינוי חברתי: Social Psychology for Social Change

The Partnership for a Breakthrough in Arab Employment
الشراكة لتعزيز العمل في المجتمع العربي
השותפות לקידום תעסוקה בחברה הערבית

מה גורם לעובדים
ערבים לרצות לעבוד
בארגונים עם רוב יהודי?

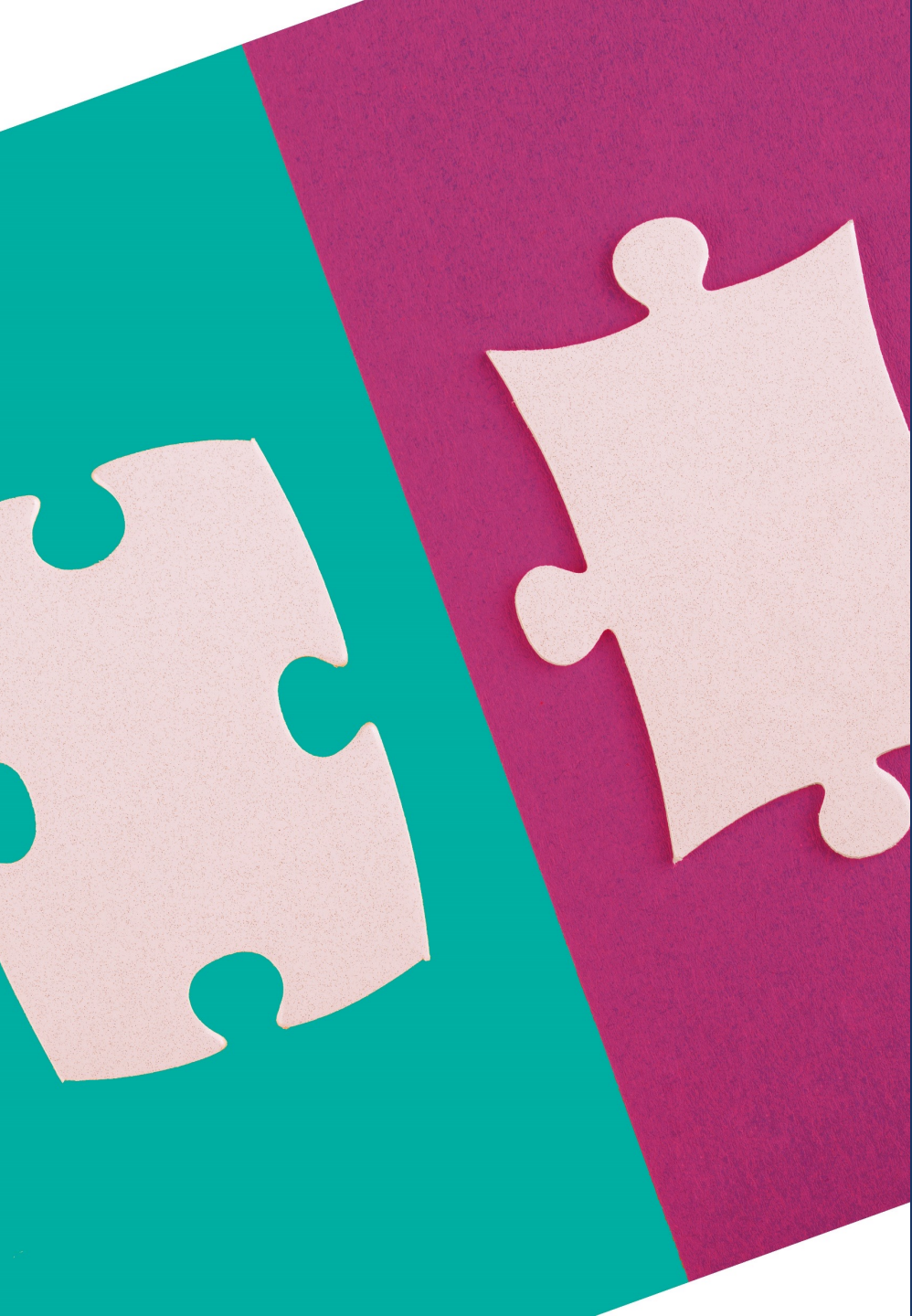

מה גורם למעסיקים
יהודים לשלב עובדים
ערבים בארגונים?

תובנות מפרספקטיבה פסיכו-חברתית

צוות אקורד: ד"ר מעין דביר, ד"ר רונה שטיין, ד"ר תאיר תג'ר שפיר, אזהאר סעדי, אוהד שאול, עינת לוי, ד"ר יוסי חסון, פרופ' עירן הלפרין
צוות קו-אימפקט: סאמר פאר וענת גבעתי

דצמבר 2023

מטרות המחקר

זיהוי הגורמים הפסיכולוגיים חברתיים שמנבאים
כוונת **מעסיקים יהודים** לשלב במקום עבודתם
ערבים בעלי השכלה אקדמית

זיהוי הגורמים הפסיכולוגיים חברתיים שמנבאים
כוונת **מועמדים ומועסקים ערבים** בעלי השכלה
אקדמית לעבוד במקומות עבודה שבהם רוב
העובדים יהודים

מאז 7.10, מה השתנה בכוונה לעבוד ביחד?

מועמדים ומועסקים
ערבים

מעסיקים
יהודים

כוונת יהודים לעבוד עם ערבים פחתה מאז פרוץ המלחמה

אחרי פרוץ
המלחמה

50%

לפני פרוץ
המלחמה

65%

יהודים שמוכנים במידה רבה
לעבוד בארגון שיש בו גם עובדות
ועובדים ערבים

35%

50%

יהודים שמוכנים במידה רבה
לעבוד תחת מנהל/ת ישיר/ה
ערבי/ה

השאלה שנשאלה: מה מידת הסכמתך עם כל אחד מהמשפטים הבאים? באיזו מידה תסכים לכל אחד מהבאים? לעבוד בארגון שיש בו גם עובדות ועובדים ערבים; לעבוד תחת מנהל/ת ישיר/ה ערבי/ה". (1-כלל לא, 6-במידה רבה). האחוזים המוצגים הם אחוזי המענה לתשובות 5 ו-6.

כוונת מועמדים ומועסקים ערבים לעבוד בארגונים עם רוב ערבי עלתה משמעותית מאז פרוץ המלחמה

לפני המלחמה, רק **14%** מהאקדמאים הערבים
המועסקים בארגונים עם רוב יהודי, רצו במידה רבה
לעבור לעבוד בארגונים עם רוב ערבי.
מאז פרוץ המלחמה, **27%** רוצים בכך.

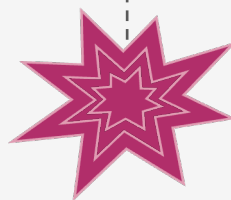

מידה 2

31.10.23 – 27.11.23

מידה 1

25.8.23 – 12.9.23

7.10.23

מאפייני המדגמים

לפני פרוץ המלחמה

מועמדים ומועסקים ערבים

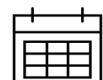
גודל המדגם: 1203

גיל ממוצע: 31 שנים
טווח גילאים: 19-45

50% עובדות ועובדים בארגונים עם רוב יהודי
25% עובדות ועובדים בארגונים עם רוב ערבי
25% לא מועסקים

50% גברים

50% נשים

תקופת הרצה: 25.8-8.9.2023

מעסיקים יהודים

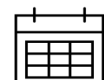
גודל המדגם: 1190

גיל ממוצע: 42 שנים
טווח גילאים: 18-78

42% עובדות ועובדים בתפקידי ניהול
12% עובדות ועובדים בתפקידי משאבי אנוש
46% עובדים ועובדות בתפקידים אחרים

50% גברים

50% נשים

תקופת הרצה: 4.9 – 12.9.2023

מאפייני המדגמים

אחרי פרוץ המלחמה

מועמדים ומועסקים ערבים

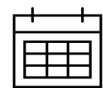
גודל המדגם: 502

גיל ממוצע: 29 שנים

50% עובדות ועובדים בארגונים עם רוב יהודי
50% לא מועסקים

50% גברים

50% נשים

תקופת הרצה: 21.11 – 27.11.23

מעסיקים יהודים

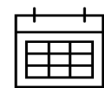
גודל המדגם: 506

גיל ממוצע: 43 שנים

43% עובדות ועובדים בתפקידי ניהול ומש"א
57% עובדים ועובדות בתפקידים אחרים

50% גברים

50% נשים

תקופת הרצה: 31.10 – 1.11.2023

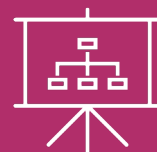
מה מנבא כוונת מעסיקים יהודים להעסיק ערבים בעלי השכלה אקדמאית?

מעסיקים יהודים

אמון

פרקטיקות
ארגוניות

מציאות ארגונית
של ייצוג ערבים

מה מנבא כוונת אקדמאים ערבים לעבוד במקום עבודה עם רוב יהודי?

מועמדים ומועסקים ערבים

חוויית
גזענות

איום
הסטריאוטיפ

המנבאים המשותפים לכוונה לעבוד ביחד

מועמדים ומועסקים ערבים

רגשות

קידום ערבים

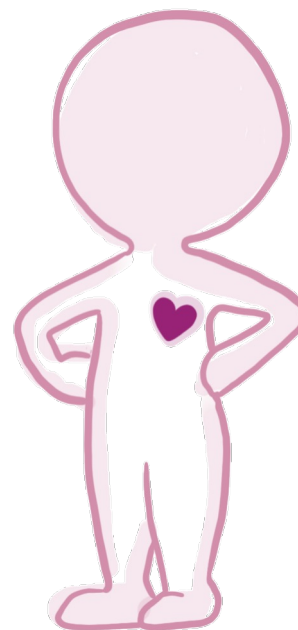
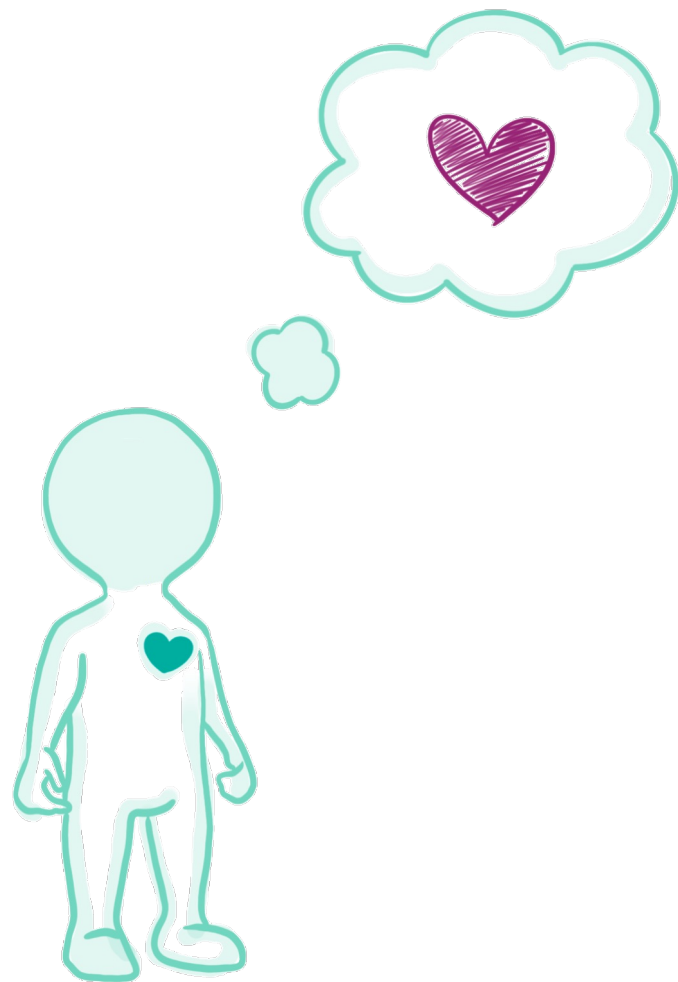
מעסיקים יהודים

רגשות

קידום ערבים

חיבה שמרגישים וחיבה שחושבים שהצד השני מרגיש מנבאת רצון לעבוד יחד

מעסיקים

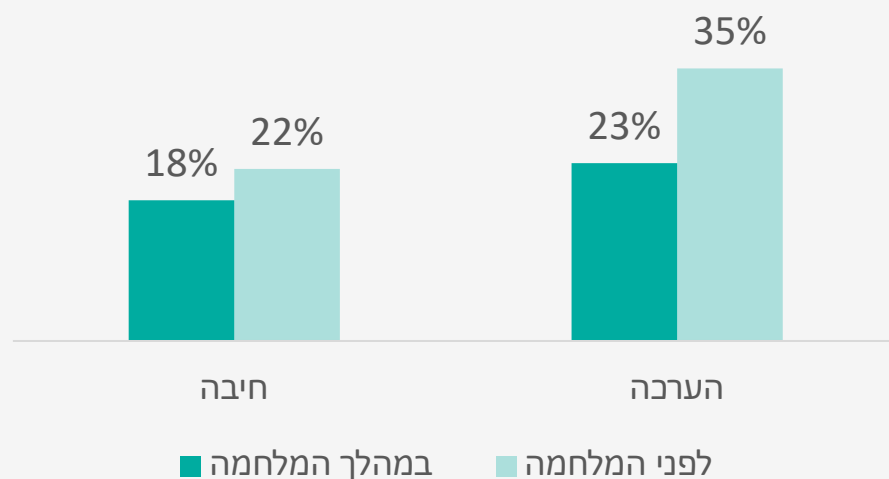
- מידת החיבה שעובדים יהודים חשים כלפי ערבים, מנבאת את נכונותם לשלב ערבים בארגוניהם.
- מידת החיבה שמנהלים יהודים חושבים שערבים מרגישים כלפיהם מנבאת את כוונת ההתנהגות שלהם לשלב ערבים בארגוניהם

מועמדים ומועסקים

- מידת החיבה שמועמדים ומועסקים ערבים חושבים שיהודים מרגישים כלפיהם, מנבאת את כוונת ההתנהגות שלהם לעבוד בארגונים עם רוב יהודי

רגשות חיוביים שערבים חושבים שיהודים חשים כלפיהם מעודדים ערבים לעבוד עם יהודים, ומאז פרוץ המלחמה הם נחלשו

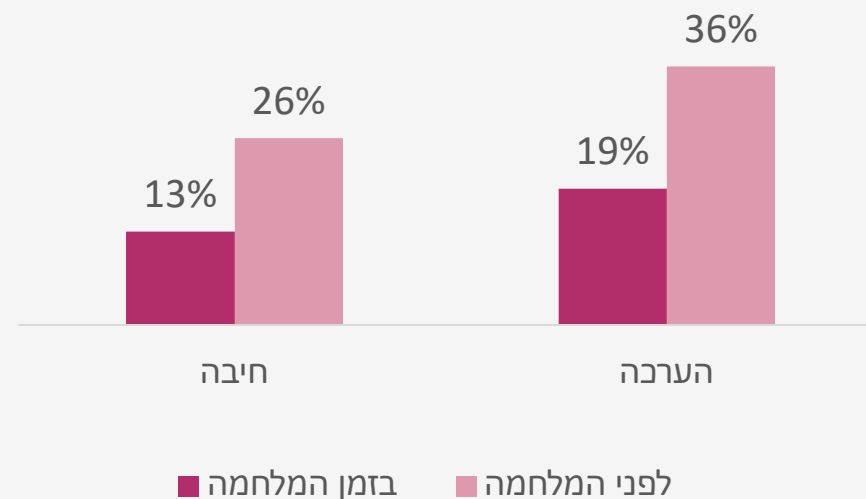
מה מועמדים ומועסקים ערבים חושבים שיהודים מרגישים כלפיהם?

השאלה שנשאלה: באיזו מידה יהודים מרגישים את הרגשות הבאים כלפי ערבים בעלי השכלה אקדמית בשוק התעסוקה בישראל? (1-כלל לא, 6-במידה רבה). האחוזים המוצגים הם אחוזי המענה לתשובות 5 ו-6.

רגשות חיוביים כלפי ערבים מעודדים מעסיקים לעבוד עם ערבים ומאז פרוץ המלחמה הם נחלשו משמעותית

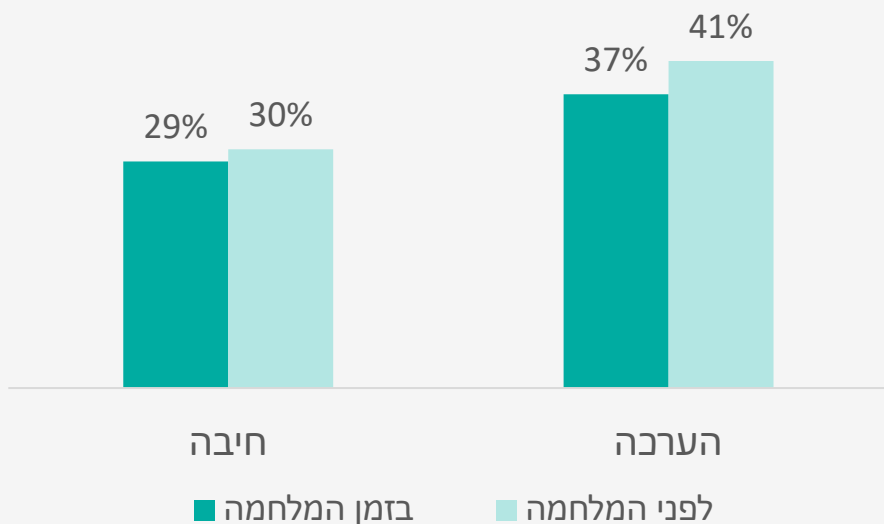
מה מעסיקים יהודים מרגישים כלפי ערבים?

השאלה שנשאלה: באיזו מידה אתה מרגיש את הרגשות הבאים כלפי ערבים עם השכלה אקדמית בשוק התעסוקה בישראל? (1-כלל לא, 6-במידה רבה). האחוזים המוצגים הם אחוזי המענה לתשובות 5 ו-6.

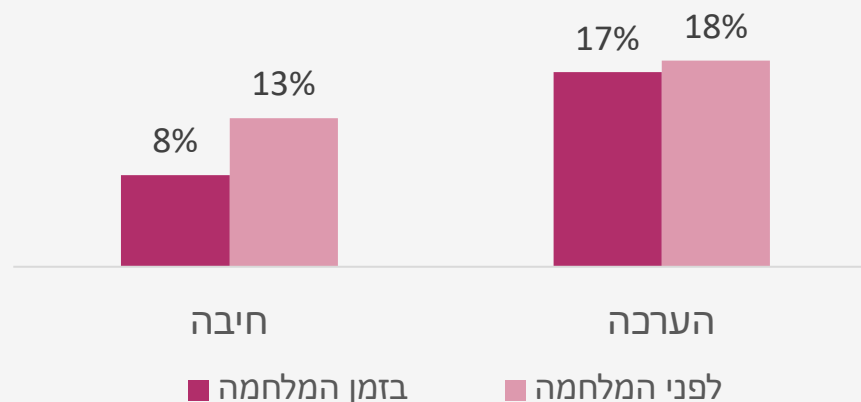
רגשות חיוביים שערכים מרגישים כלפי יהודים נחלשו מאז פרוץ המלחמה

מה מועמדים ומועסקים ערכים מרגישים
כלפי יהודים?

רגשות חיוביים שמעסיקים חושבים שערכים חשים כלפיהם, מעודדים אותם לעבוד עם ערכים ומאז פרוץ המלחמה הם נחלשו משמעותית

מה מעסיקים יהודים חושבים שמועמדים
ערכים מרגישים כלפיהם?

השאלה שנשאלה: באיזו מידה אתה מרגיש את הרגשות הבאים כלפי יהודים בשוק התעסוקה בישראל? (1-כלל לא, 6-במידה רבה). האחוזים המוצגים הם אחוזי המענה לתשובות 5 ו-6.

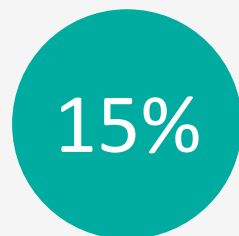
השאלה שנשאלה: להערכתך, באיזו מידה ערכים בעלי השכלה אקדמית מרגישים את הרגשות הבאים כלפי יהודים בשוק התעסוקה בישראל? חיבה, הערכה, פחד, כעס, שנאה (1-כלל לא, 6-במידה רבה). האחוזים המוצגים הם אחוזי המענה לתשובות 5 ו-6.

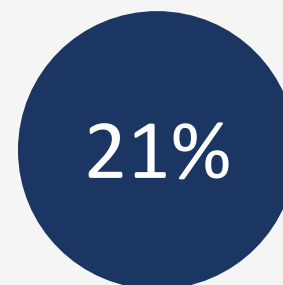
תפיסת ההזדמנות לקידום עבור ערבים בארגונים עם רוב יהודי מעודדת אותם לעבוד בהם

מועסקים ערבים שחושבים שבארגון עם רוב יהודי הם יקבלו
יותר אפשרויות קידום מאשר בארגון עם רוב ערבי

מאז פרוץ
המלחמה

לפני פרוץ
המלחמה

השאלה שנשאלה: "באיזו מידה אתה חושב שיוכלו להיות לך אפשרויות קידום בארגון עם רוב יהודי, בהשוואה לארגון עם רוב ערבי?" (1 – בארגון עם רוב יהודי הרבה יותר, 4 – בארגון עם רוב יהודי ובארגון עם רוב ערבי במידה שווה, 7 – בארגון עם רוב ערבי הרבה יותר). האחוז המוצג הוא אחוז המענה לתשובות 1-3.

לפני פרוץ המלחמה, מחצית מהמעסיקים תמכו בקידום עובדים ערבים

מכלל המעסיקים אומרים ש**רצוי**
שבארגון בו הם עובדים יקדמו עובדים ערבים

52%

מכלל המעסיקים אומרים שזה
רצוי מאוד

30%

השאלה שנשאלה: "באיזו מידה לדעתך נכון שבארגון בו את/ה עובד/ת יקדמו עובדים ערבים?"
(1-כלל לא, 6-במידה רבה). האחוזים המוצגים הם אחוזי המענה לתשובות 4,5,6, ו-5,6 בהתאמה.

מה מנבא כוונת אקדמאים ערבים לעבוד במקום עבודה עם רוב יהודי?

מועמדים ומועסקים ערבים

חוויית
גזענות

איום
הסטריוטיפ

חווייה אישית של גזענות פוגעת ברצון מועמדים ומועסקים ערבים לעבוד בארגונים עם רוב יהודי

מהמועסקים והמועמדים
חוו גזענות ישירה כלפיהם

67%

כולל 13% שחוו אותה במידה
רבה

13%

השאלה שנשאלה: "מה מידת הסכמתך עם ההיגד הבא: חוותי באופן אישי ביטויים של גזענות ישירה (כגון מכות, קללות, איומים, מבטים עוינים)". " (1-כלל לא, 6-במידה רבה).
האחוזים המוצגים הם אחוזי המענה לתשובות 2-6 (67%); 5 ו-6 (13%).

ערבים מודעים לסטריאוטיפים השליליים כלפיהם, וחוששים שיישפטו לפיהם, ולא לפי עבודתם כפרטים.

מהמועסקים והמועמדים
מאוימים מסטריאוטיפים

81%

כולל 44% שמאוימים במידה רבה

44%

מה מנבא כוונת מעסיקים יהודים להעסיק ערבים בעלי השכלה אקדמאית?

מעסיקים יהודים

אמון

פרקטיקות
ארגוניות

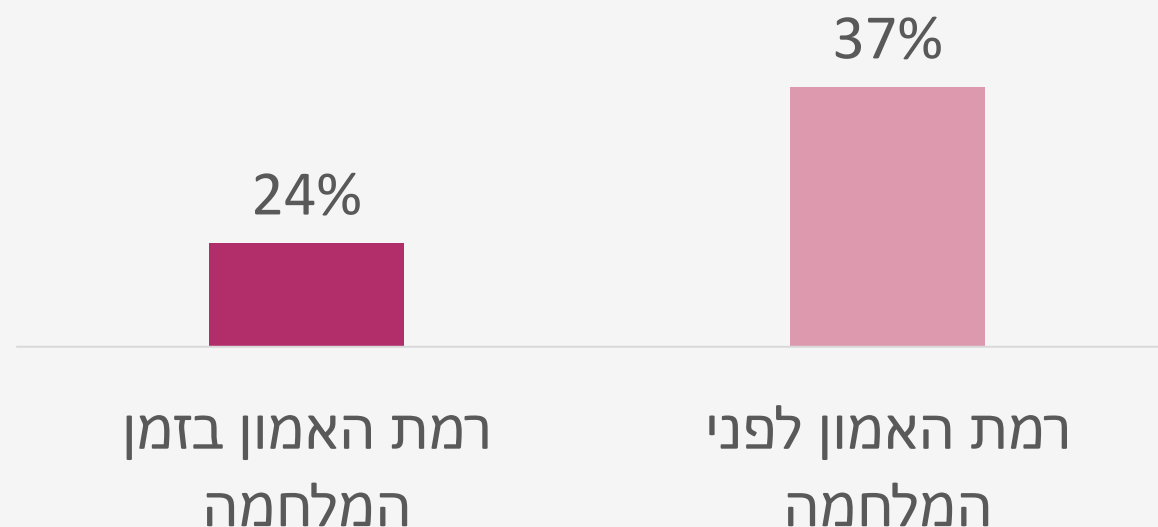

מציאות ארגונית
של ייצוג ערבים

היכולת לתת אמון הכרחית כדי שיהודים ירצו לעבוד עם ערבים.

מאז פרוץ המלחמה, נפגע אמון היהודים בעובדים ובמנהלים ערבים.

השאלה שנשאלה: מה מידת הסכמתך עם האמירה הבאה? "באופן כללי ניתן לתת אמון בעובדים ומנהלים ערבים"
(1-כלל לא, 6-במידה רבה). האחוזים המוצגים הם אחוזי המענה לתשובות 5 ו-6.

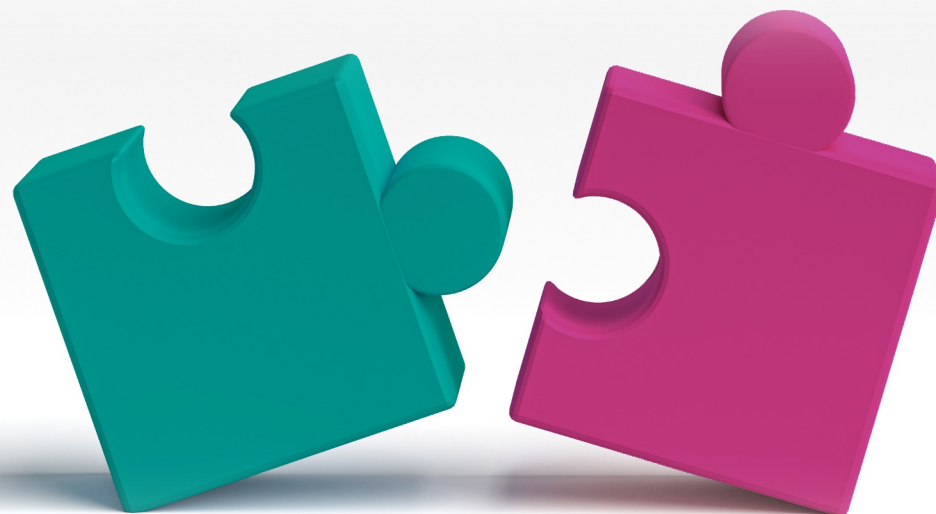
מודעות לייצוג של ערבים בארגונים מנבאת כוונת מעסיקים להעסיקם

ככל שבארגון עובדים **יותר** ערבים, ובפרט בתפקידים
בכירים, וככל שמודעים לכך, כך **גוברת** כוונת העובדים
והמעסיקים היהודים בארגון לעבוד עם ערבים נוספים.

מודעות לקיום פרקטיקות ארגוניות לגיוון והכללה נדרשת כדי לתמוך ביכולת מעסיקים לשלב ערבים

המלצות פרקטיות

הגברת חיבה ותיקון מטא תפיסה של מעסיקים יהודים ביחס לעמדות ערבים כלפיהם

כלפי מעסיקים

- סדנאות וסיורים ייעודיים להעלאת המודעות

- מעורבות של עובדים ערבים מתוך הארגון

- 'role modelling' דרך סיפורי הצלחה

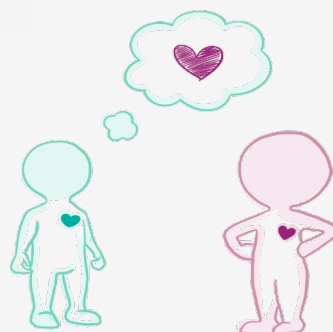
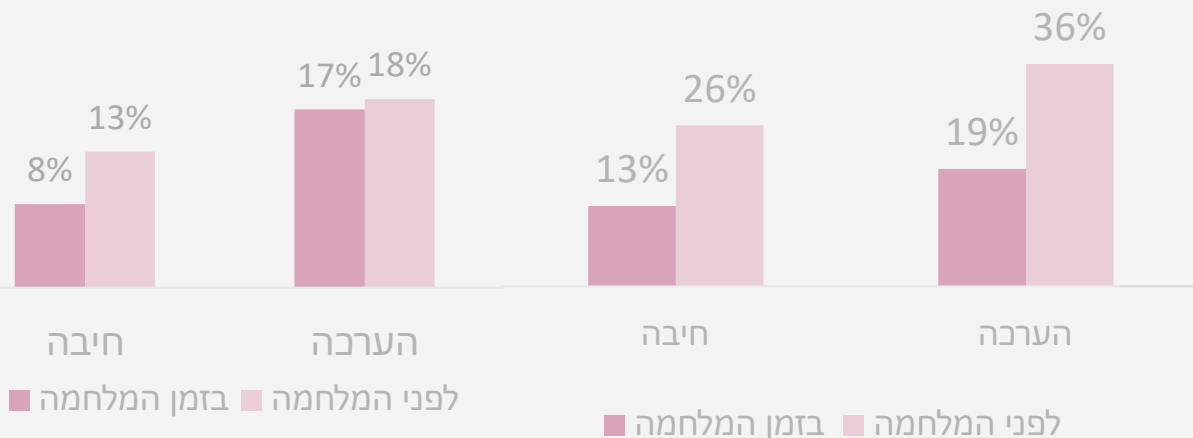
פנים ארגוניים

- גיבוש צוות מגוון בדגש על העמקת

ההיכרות עם הצד השני

מה מעסיקים יהודים
חושבים שמועמדים ערבים
מרגישים כלפיהם?

מה מעסיקים יהודים מרגישים
כלפי ערבים?

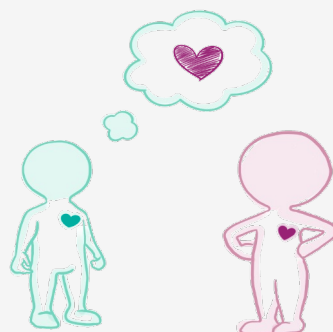

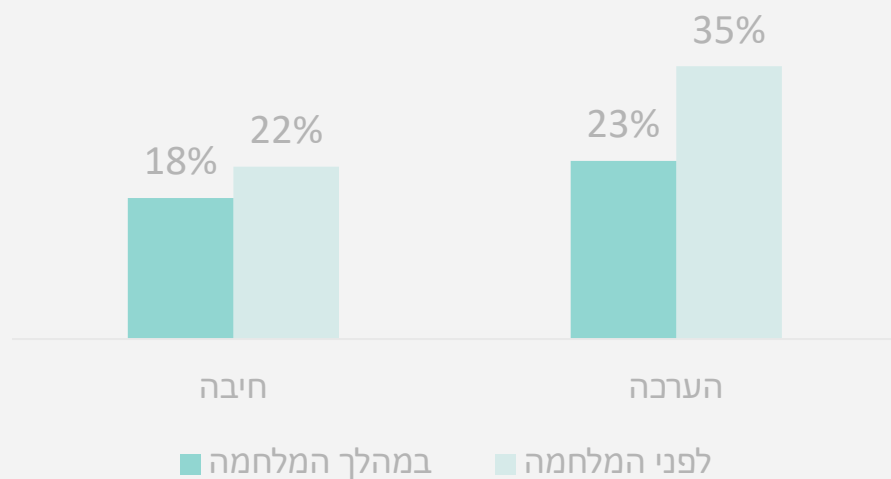
תיקון מטא תפיסות של מועסקים ומועמדים ערבים ביחס לעמדות יהודים כלפיהם

כלפי החברה הערבית

- מיצוב מעסיק דרך סיפורי הצלחה ארגוניים
- הצהרת כוונות ארגוניות ותקשור מסרים
- תומכים בגיוון והכלה
- תקשור סיפורי הצלחה של מנהלים ועובדים ערבים

מה מועמדים ומועסקים ערבים חושבים
שיהודים מרגישים כלפיהם?

הגברת המודעות של מועסקים ומועמדים ערבים לאפשרויות קידום בארגונים

הזדמנויות קידום

כלפי מעסיקים

- מדינות ברורה ומסלולים תומכים לקידום עובדים

ערבים

- מסרים של הוגנות ושוויון הזדמנויות פנימה

והחוצה

- העלאת המודעות של המנהלים היהודים אודות

החסמים

מכלל המעסיקים אומרים שרצוי
שבארגון בו הם עובדים יקדמו
עובדים ערבים

52%

מכלל המעסיקים אומרים שזה
רצוי מאוד

30%

הגברת המודעות של מועסקים ומועמדים ערבים לאפשרויות קידום בארגונים

מועסקים ערבים שחושבים שבארגון עם רוב
יהודי יקבלו יותר אפשרויות קידום מאשר
בארגון עם רוב ערבי

מאז פרוץ
המלחמה

15%

לפני פרוץ
המלחמה

21%

כלפי מועסקים ומועמדים

- המועסקים הערבים הם שגרירים של

הארגון

- שילוב מועסקים ערבים בתפקידים ניהוליים

ובכירים בפעילויות מיצוב מעסיק

- מנגנון חבר מביא חבר מותאם לחברה

הערבית

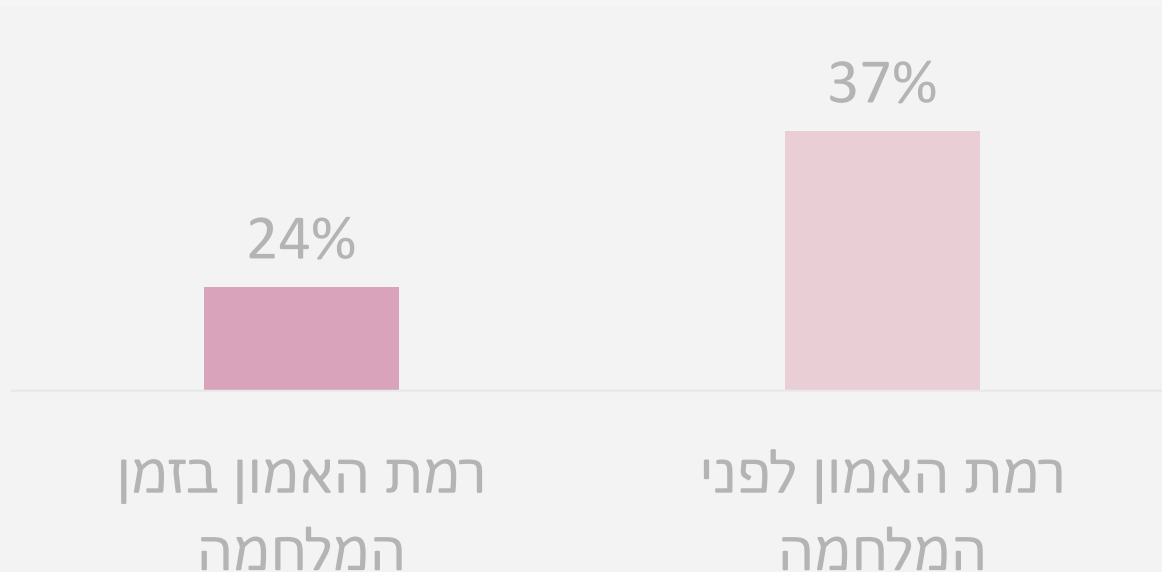
הגברת תחושת האמון של עובדים ומנהלים יהודים בערבים ומניעת ביטויי גזענות

אמון

מעסיקים

- תרבות ארגונית המושתתת על ערכים של הכלה
- חיזוק תחושת האמון ההדדי והכרה בשונות
- גיבוש פעילויות סביב מטרות ערכיות
- משותפות כגון התנדבויות

יצירת סביבת עבודה בטוחה והפחתת איום הסטריאוטיפ

כלפי מועסקים ומועמדים

- מיצוב המעסיק כבעל ערכים של גיוון,

שייכות והוגנות

- תקשור ההצלחות הארגוניות בתעסוקת

חברה ערבית

מהמועסקים והמועמדים
חוו גזענות ישירה כלפיהם

67%

כולל 13% שחוו אותה
במידה רבה

13%

הגדלת הייצוג של עובדים ערבים בכלל ובעמדות בכירות בפרט והעלאת מודעות לפרקטיקות ארגוניות מקדמות גיוון והכללה

כלפי מעסיקים

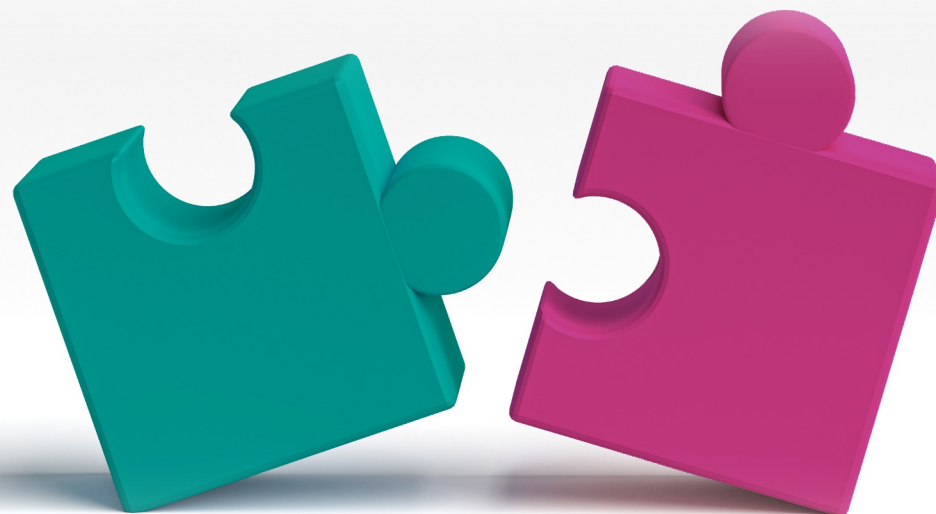
- לקבוע מדיניות ברורה ויעדי ייצוג בתפקידי מפתח, תפקידים ניהוליים ובכירים
- מתן כלים לבעלי התפקידים ליישום מיטבי של המדיניות
- חיזוק הטאלנטים הערבים
- ביצוע מעקב ובקרה תקופתיים ומעורבות מנכ"ל/ית
- הטמעת מדדי העלייה בייצוג בתהליכי ההערכה של המנהלים היהודים
- "לדבר את הגיוון" - קיום מפגשים ייעודיים אודות העשייה הארגונית

אף פרקטיקה
41%

1-2 פרקטיקות
22%

3-5 פרקטיקות
29%

...+6

סיכום